

SERGIU LUCIAN RAIU

Ce este sociologia?

101 DEFINIȚII ALE SOCIOLOGIEI

Editura Universității de Vest

SERGIU LUCIAN RAIU

Ce este sociologia?

101 DEFINIȚII ALE SOCIOLOGIEI

Editura Universității de Vest
Timișoara, 2010

ISBN 978-973-125-328-2

© Copyright, 2010, Editura Universității de Vest

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate.
Reproducerea integrală sau parțială, pe orice
suport, fără acordul scris al editurii, este interzisă.

Editura Universității de Vest

300223 - Timișoara, Bd. V. Pârvan nr. 4,
BCUT, 010 B, tel./fax: 0256 592 253

CUPRINS

Cuvânt înainte	4
Argument	5
101 definiții ale Sociologiei	6
Note	41
Definiții aparținând celor mai reprezentativi sociologi	49
Note	68
Bibliografie	72

CUVÂNT ÎNAINTE

Sergiu - Lucian Raiu este sociolog, în prezent masterand la Sociologia Instituțiilor Administrative, Instituțiilor de Socializare și Resocializare, în cadrul Facultății de Sociologie și Psihologie, a Universității de Vest din Timișoara. Lucrarea de față se adresează în special studenților din domeniul sociologiei, dar este utilă și studenților de la alte specializări care sunt interesați de specificul sociologiei ca știință. Dacă în literatura de specialitate, au fost identificate anterior, peste 50 de definiții ale sociologiei (54), autorul acestei lucrări, a identificat peste 100 de definiții, ceea ce presupune un efort substanțial din partea tânărului sociolog. Acest demers de inventariere a definițiilor sociologiei este util, în special în scop didactic, dar oferă în același timp, posibilitatea continuării lui, prin realizarea unei sinteze, pentru a stabili, dincolo de diversitatea definițiilor inventariate, care este de fapt obiectul sociologiei și care este definiția relevantă, pentru sociologie. Îl felicit pe autor și îi sugerez să-și continue demersul.

Conf. dr. Ioan Pășcuță

ARGUMENT

De-a lungul istoriei acestei științe au fost elaborate diferite definiții, care ilustrează diversitatea dimensiunilor, a domeniilor și a perspectivelor prin care poate fi investigată sociologia.

„Ce este sociologia? 101 definiții ale sociologiei” oferă studenților de la științele sociale dar și tuturor celor care sunt interesați de sociologie, atât o selecție de definiții ale sociologiei, cât și repere bibliografice, fiind totodată și un îndrumător, pentru cei interesați de domeniu.

Depart de a fi un „inventar” complet al definițiilor sociologiei, am adunat în această carte pe acelea care ne ajută să înțelegem obiectul distinct al sociologiei, dar și tematica pe care o abordează.

101
definiții
ale
Sociologiei

Sociologia – știința societății.¹

Sociologia este știința societății, știința formelor de viață socială, de conviețuire și de cooperare a unor ființe vii.²

Sociologia este știința societăților sau a formelor de viață socială omenești.³

Dintre toate științele sociale, sociologia este cea care examinează cel mai îndeaproape schimbarea și conflictul la nivelul societății.

Există trei concepții generale privind obiectul interesului sociologic:

- prima afirmă că obiectul propriu-zis al sociologiei este structura socială, în sensul modelelor de relații având existență independentă, mai presus și dincolo de indivizii sau grupurile care ocupă în fiecare moment poziții în aceste structuri;

- a doua perspectivă consideră că obiectul propriu-zis al sociologiei constă în ceea ce putea numi, odată cu Durkheim, reprezentări colective: sensuri și

căi de organizare cognitivă a lumii, ce supraviețuiesc peste și dincolo de indivizii care se socializează prin intermediul lor;

- și în sfârșit mai există aceia pentru care obiectul propriu-zis al atenției sociologice este acțiunea socială cu sens, în modul propus de Max Weber.⁴

Dicționarul explicativ al limbii române definește sociologia ca fiind - știința care se ocupă cu studiul descrierii structurii și fiziologiei societății, al relațiilor interumane în cadrul grupurilor sociale, precum și al instituțiilor din societatea dată.⁵

Corpusul sociologiei cuprinde principalele componente și tendințe ale societății moderne, identificarea regularităților istorice, enunțarea legilor evoluției sau stabilirea relațiilor funcționale.⁶

Sociologia este o conștientizare critică a vieții sociale.⁷

Sociologia este știința descriptivă a societăților urbane.⁸

Sociologia este percepută uneori ca fiind răspunsul intelectual și adesea conservator, a problemelor sociale specifice, care au fost produse de Revoluția Franceză, și trecerea de la societatea tradițională la cea industrială.⁹

Sociologia este concepută ca știință care își propune să studieze într-un mod pozitiv societatea umană urmărind să explice evoluția fenomenelor sociale pe baza legilor care le determină.¹⁰

Sociologia este în mod esențial studiul explicativ și comprehensiv al realității sociale în totalitatea ei, adică a unei realități *sui generis*, precum și a unor părți, fenomene și procese ale acestei realități în legăturile lor multiple, variate și complexe cu întregul.¹¹

Sociologia este „știința societății ca atare, a socialului ca totalitate”.¹²

Sociologia se ocupă atât de societatea ca totalitate, cât și de părțile ei (pe care le privește printr-o perspectivă integralistă).¹³

Sociologia are drept obiect diferite părți și aspecte ale realității sociale: factorul uman colectiv, grupurile umane, mobilurile umane, mobilitatea socială, stratificarea socială, scopurile și idealurile sociale, instituțiile sociale”.¹⁴

Sociologia cuprinde un confortabil corp de cunoștințe acumulate în cursul istoriei sale, care conferă celor nou-veniți în domeniu o impresionantă cantitate de informații prin care să-și lărgescă viziunea asupra lumii în care trăiesc.¹⁵

Sociologia se ocupă de lumea ca rezultat al acțiunii omului din prezent, lume care nici n-ar exista în afara acțiunii omenești.¹⁶

Sociologia privește acțiunile omenești ca elemente ale unor configurații mai largi, adică ale unei colectivități neîntâmplătoare, alcătuite din actori legați laolaltă într-o țesătură de dependențe reciproce.¹⁷

Gândirea sociologică este un mod de a înțelege lumea umană, care deschide totodată posibilitatea de a vedea aceeași lume în moduri diferite.¹⁸

Sociologia reprezintă o știință a formelor sociale ale activității umane, conținuturile variate ale acestora reprezentând obiectul diferitelor științe sociale particulare – științele economice, politologia, criminologia etc.¹⁹

Sociologia se ocupă cu caracteristicile generale, abstracte ale comportamentului social, ale relațiilor sociale, grupurilor, colectivităților.²⁰

Sociologia este atât o știință a socialului, ca formă generală de existență a vieții umane, cât și o știință a societății globale, a organizării și dinamicii sale, a subsistemelor din care se compune societatea globală și a relațiilor lor atât cu sistemul social global, cât și cu celelalte subsisteme ale acestuia.²¹

Sociologia poate fi definită ca studiul științific al societății sau, mai particular, studiul organizării sociale și al schimbărilor sociale.²²

Sociologia reprezintă studiul sistematic al societății, al grupurilor sociale și al comportamentului uman.²³

Sociologia ca știință a societății, instituțiilor sociale și relațiilor sociale se preocupă în mod special de studiul sistematic al comportamentului colectiv al ființelor umane în grupurile organizate și de analiza științifică a instituției sociale atât ca întreg funcțional cât și în relație cu restul societății.²⁴

Sociologia este studiul științific al comportamentului social și al relațiilor sociale.²⁵

Sociologia nu formulează idealuri practice către care trebuie să aspire realitatea, ea constată numai și caută să explice fenomenele sociale existente.²⁶

Cea mai curentă definiție a sociologiei este că ea e știința vieții sociale.²⁷

Sociologia este studiul vieții sociale și al comportamentului social, în special în relațiile cu sistemele sociale, al modului cum funcționează și cum se schimbă aceste sisteme, al consecințelor pe care le produc și al relației lor complexe cu viețile oamenilor.²⁸

Sociologia ca știință socială studiază societatea umană așa cum se prezintă ea: ca un ansamblu de diverse grupuri, colectivități, asociații, instituții sociale. Ea studiază omul ca ființă socială și rezultatele sociale ale comportamentului său.²⁹

Sociologia reprezintă o metodologie generală a investigării fenomenelor ce compun societatea, în calitatea lor de fenomene sociale, iar nu economice, politice, juridice.³⁰

Sociologia, ca știință a societății, examinează în primul rând organizarea socială, structura societății exprimată în organismul social de producție, reunirea forțelor productive și raporturile de producție, totalitatea relațiilor sociale.³¹

Sociologia studiază modul de funcționare a societății și îndeosebi autodinamica socială. Pornind de la acțiunile sociale reciproce ale oamenilor, de la luptele sociale (în societatea întemeiată pe clase, pe lupta claselor sociale), sociologia trebuie să cerceteze felul cum se produce automișcarea societății. Cauza fundamentală a mișcării societății nu se află în afara acesteia, ci înăuntrul ei; rezultă din contradicțiile interioare ale fiecărei societăți.³²

Sociologia tinde să descopere acele corelații constante care există înăuntrul fenomenelor sociale și ansamblurilor, corelații inerente și esențiale. Acestea sunt regularitățile sau legile sociale. Cunoașterea legilor sociale permite previziunea socială.³³

Sociologia este o știință strict socială apropiată în privința metodelor de cercetare de statistica social-economică și de demografie.³⁴

Sociologia studiază ceea ce este general, comun tuturor fenomenelor sociale. După ce științele particulare generalizatoare au degajat din evenimentele singulare ceea ce este comun fenomenelor de diferite feluri, sociologia extrage ceea ce este comun tuturor acestor feluri, ceea ce este prezent în fiecare fenomen social fără excepție și ceea ce totodată constituie specificitatea fenomenului social ca atare în comparație cu fenomenele naturale sau cu celelalte genuri posibile de fenomene. Așadar, sociologia sintetizează și generalizează ceea ce conține științele particulare generalizatoare.³⁵

Sociologia studiază nu numai esența tuturor fenomenelor sociale ci și societatea umană ca întreg și dezvoltarea ei. Ea elaborează noțiunea de societate umană ca ansamblu, al tuturor fenomenelor sociale, legile de corelare a tuturor acestor fenomene într-un întreg și legile dezvoltării societății ca întreg. Așadar se stabilește nu numai ce este comun tuturor fenomenelor sociale, ci și ceea ce este comun tuturor societăților omenești, atât sub aspectul structurii cât și sub aspectul dezvoltării.³⁶

Sociologia trebuie să stabilească care sunt categoriile de fenomene existente în societate și de ce există ele, pentru a oferi o imagine globală a acestei societăți. Obiectul ei propriu de studiu îl formează corelația tuturor acestor fenomene într-un întreg și dezvoltarea acestui întreg, influența reciprocă a acestor fenomene și influența fiecăruia dintre ele asupra întregului și a întregului asupra lor. Tot așa sociologia studiază și legătura societății cu celelalte fenomene din natură.³⁷

Sociologia se ocupă de societate în ansamblu, ca totalitate vie, de trasăturile comune sociale, dar nu mai puțin sociologia se ocupă și de viața socială concretă, diferențiată, complexă, nuanțată, pentru a o cunoaște în toate particularitățile sale și în autodinamica sa reală.³⁸

Sociologia este o știință de sine stătătoare, cea mai generală știință socială nefilozofică, ea examinează structura și legăturile structurale ale realității sociale, având ca obiect particularitățile specifice generale ale societății, mai ales interacțiunile legice dintre principalele domenii ale vieții sociale în procesul dezvoltării sale.³⁹

Sociologia este știința sau studiul originii, dezvoltării, organizării și funcționării societății umane.⁴⁰

Sociologia se ocupă de studiul comparativ al structurilor sociale integrale, în vederea desprinderii matricelor de interacțiuni, relații și procese proprii esenței sociale și de regularitățile ce guvernează variatele manifestări ale grupurilor înăuntrul unităților social-istorice concrete.⁴¹

Sociologia studiază modalitatea concretă de ierarhizare a structurilor în intra și supra structuri și oferă explicații determinist-integraliste problemelor de statică și dinamică socială. Ea elaborează de asemenea modele optimale de acțiune socială.⁴²

Sociologia este definită rând pe rând, ca având menirea de a cerceta:

1. societatea;
2. realitatea socială (în general sau numai cea prezentă);
3. fenomenele sociale;
4. faptele sociale;
5. stările societății;
6. relațiile sociale;

7. procesele sociale;
8. raporturile inter-comunitare;
9. viața socială;
10. traiul laolaltă al oamenilor;
11. acțiunile interindividuale reciproce;
12. manierele social-umane extra-individuale de a acționa, gândi și motiva;
13. formele sociale;
14. tipurile ideale ale vieții sociale; statica și dinamica socială;
15. unitățile sociale ca sisteme structurate;
16. pluralitatea socială;
17. „holismul social”, ireductibil la părțile sale componente;
18. esența socială;
19. totalitatea autonomă de manifestări, reglată, condiționată și desfășurată în unități sociale;
20. compararea felurilor tipuri de societăți sau activități social-umane (organizații, modele, simboluri, mișcări, mentalități etc.);
21. mobiluri umane (constrângere, cointeresare, succes etc.);

22. umanitatea în aspectele ei de creație colectivă;
23. „palierele” societății globale;
24. grupurile sociale (micro-macro sociale);
25. determinismul social imanent;
26. structura și sub-structura socială integrală;
27. organizarea și funcționalitatea socială;
28. substanțializarea, concretizarea, cristalizarea și obiectivarea praxis-ului uman;
29. alienarea socială;
30. contradicția socială și formele dinamismului social;
31. condițiile vieții sociale;
32. sistema socială;
33. sistema evoluției și progresului social;
34. valoarea și valorificarea socială;
35. unitatea socială tipizată (structural, funcțional, evolutiv);
36. spațiul și timpul social;
37. antinomiile individ-societate;
38. procesul individualizării și socializării;
39. procesul instituționalizării;
40. scopurile și idealurile sociale;

41. mobilitatea socială (cauze, mijloace, tendințe);
42. problemele sociale;
43. integrarea și dezintegrarea socială;
44. asocierea socială (forme, cauze, consecințe);
45. geneza instituțiilor sociale;
46. relativismul social;
47. omul social (antropologia socială);
48. comportamentul social al insului (rol, status, persoană socială);
49. stratificarea și dinamica socială;
50. sisteme de sensuri sociale;
51. schema de situații sociale;
52. matricea de interconexiuni.⁴³

Obiectul de studiu al cercetătorilor sociologi, îl constituie fenomenele și procesele de apariție a diferitelor forme de viață colectivă a oamenilor, (unul asupra celuilalt), forțele coercitive și forțele care dispersează aceste colectivități, mutațiile și transformările care survin în cadrul lor.⁴⁴

Sociologia se poate defini ca știința fenomenelor și proceselor sociale, acestea fiind înțelese ca funcționalități ale sistemelor și structurilor sociale.⁴⁵

Sociologia constituie o modalitate specifică, de cunoaștere sistematică a societății omenești. Ea studiază metodic faptele, fenomenele și procesele sociale, relațiile interumane și instituțiile, din punct de vedere al ansamblului social.⁴⁶

Sociologia se poate defini:

a). în sens restrâns, ca o știință, teorie generală a socialului (aceasta fiind forma generală de existență a vieții omenești) sau a formelor sociale ale activității umane (și nu a realităților sociale, de care se ocupă și alte discipline);

b). în sens larg, ca o teorie a societății globale (numită și macrosociologie). De asemenea, în structura acestei discipline științifice sunt integrate și sociologiile de ramură.⁴⁷

În sens restrâns sociologia reprezintă o știință a formelor sociale ale activității umane, conținuturile cărora fiind descrise și de științele particulare, cum sunt: științele politice, științele economice, științele juridice etc.⁴⁸

Din perspectiva abordării în sens lărgit a definiției, sociologia este văzută atât ca o știință a socialului, ca formă generală de existență a vieții umane, cât și ca o știință a societății globale, a organizării și dinamicii sale, a subsistemelor din care aceasta se compune, a relațiilor lor reciproce și cu sistemul global.⁴⁹

Potrivit acestei definiții sociologia reprezintă o disciplină științifică structurată pe mai multe niveluri, astfel:

- teoria generală a socialului (teoria organizării sociale) cunoscută și sub numele de teoria sistemului social, teoria acțiunii sociale, logica socialului. Această teorie face abstracție de conținutul concret al diferitelor

fenomene sociale (economic, politic, juridic) analizând doar caracteristica lor de a fi sociale;

- teoria societății globale (macro-sociologia) care este o teorie a tipurilor de societate, a marilor tipuri de organizare a societății globale, cu importante implicații pentru înțelegerea fiecărui fenomen social particular, a fiecărui subsistem.

- sociologiile de ramură (sociologia familiei, sociologia economică, a artei, a urbanului ș.a) care reprezintă teorii ale diferitelor componente și subsisteme ale societății analizând influențele reciproce dintre acestea.⁵⁰

În *Dicționarul General al Limbii Române* aceasta este considerată „știința care se ocupă cu studiul proceselor sociale, considerate din punct de vedere al ansamblului social”.⁵¹

Potrivit *Dicționarului „Le Petit Larousse En Couleurs”*, sociologia este definită ca „studiul științific al societăților umane și al faptelor sociale”.⁵²

În *Unanbringed Dictionary* sociologia apare ca „știința ce studiază, originea, dezvoltarea, organizarea și funcționarea societății umane” și „știința legilor fundamentale ale relațiilor sociale, instituțiilor etc”.⁵³

Sociologia este știința societății sau a societăților.⁵⁴

Prin sociologie se înțelege un ansamblu de științe sociale: Economie politică, Politică, Etnologie, Lingvistică, Științe religioase, Arte, etc. Prin sociologie se poate înțelege sistematizarea științelor sociale particulare sau, altfel spus, știința raporturilor ce se stabilesc între aceste științe diferite.⁵⁵

Sociologia este studiul științific al comportamentului social și a grupurilor umane. Aceasta se concentrează pe relațiile sociale, modul în care aceste relații influențează comportamentul oamenilor și cum societatea, ca sumă totală a acestor relații, se dezvoltă și se schimbă.⁵⁶

Sociologia este o știință socială, având ca obiectiv principal, studiul instituțiilor sociale adus în ființă prin transformările industriale din ultimele două din cele trei secole.⁵⁷

A medita sociologic înseamnă, în primul și în primul rând, a gândi asupra realităților sociale contemporane. Sociologia „generală” trebuie să-și onoreze cea mai importantă și gravă promisiune: aceea de a formula propozițiuni valide, temeinic argumentate, asupra societății ca întreg sau asupra întregului social, asupra societății cu toate dimensiunile și în toate articulațiile sale. Fără „împrumuturi” din toate celelalte științe sociale (chiar și naturale), sociologia nu poate formula niciun răspuns veridic asupra vieții sociale.”⁵⁸

Sociologia reprezintă studiul structurilor și instituțiilor sociale, în cercetarea sociologică abordându-se adesea teme cum ar fi structurarea pe clase a societăților moderne, familia, infracționalitatea și devianța, religia și așa mai departe.⁵⁹

Sociologia este studiul societății și a comportamentului social uman.⁶⁰

Sociologia poate fi definită ca studiul de structură, funcționare și modificări în grupurile umane. Sociologia este o bibliotecă de fapte și cifre despre oameni și societățile pe care le construiesc. Faptele și cifrele singure nu ne pot spune foarte mult. Sociologia este, de asemenea, un set de tehnici de colectare și de înțelegere a datelor cu privire la comportamentul social. Este o știință care s-a dezvoltat în ultima sută de ani și este încă în creștere.⁶¹

Sociologia este un corp de cunoștințe despre om și societate și un set de tehnici, dezvoltat în ultima sută de ani, pentru colectarea și analizarea faptelor sociale. Ea se bazează pe ideea că nimeni nu poate înțelege individul în afara contextului său social și pe credința că este posibil de a învăța cum se potrivesc, în viață, indivizii împreună în familii, grupuri, comunități și societăți, prin studierea lor sistematică.⁶²

Obiectul sociologiei este societatea sau comunitatea omenească ca sistem autonom.⁶³

Sociologia generală trebuie să ne dea conceptul lămurit al comunității omenesti ca sistem autonom, ca formă evolutivă.⁶⁴

Sociologia este alimentată de continua uimire pe care o simțim în fața căilor neprevăzute prin care societatea se intersectează cu viețile noastre personale.⁶⁵

Sociologia este în mod sistematic (planificat și organizat) studiul grupurilor umane și a vieții sociale în societățile moderne. Este preocupată de studiul instituțiilor sociale. Sociologia încearcă să înțeleagă modul în care aceste diferite instituții sociale funcționează și modul în care acestea se influențează una pe alta, cum ar fi, de exemplu, influența familiei asupra cât de bine învață copiii în sistemul de învățământ.⁶⁶

Sociologia este, de asemenea, preocupată de a descrie și explica modelele de inegalitate, sărăcie și conflict, care sunt o caracteristică în aproape toate societățile.⁶⁷

Sociologia studiază jocul legilor și al condițiilor care împing la lumina zilei formele vieții sociale.⁶⁸

Sociologia luminează experiența umană. Ea ne invită să examinăm aspectele legate de mediul social pe care de multe ori îl ignorăm sau îl neglijăm. Prin studierea sociologiei, putem avea o mai bună înțelegere a modului în care societatea noastră este organizată, cum este repartizată puterea, ce canalizează convingerile comportamentului nostru și modul în care societatea noastră a ajuns să fie ceea ce este.⁶⁹

Sociologia oferă o perspectivă unică care ne încurajează să ne uităm în spatele altor aspecte ale vieții sociale și să discernem structura sa interioară - de a suspenda credința că lucrurile sunt pur și simplu așa cum ele par. Cu alte cuvinte, sociologia ne echipează cu o formă specială de conștiință. Această conștiință ne ajută să înțelegem mai bine forțele sociale cu care ne confruntăm, în special cele care ne constrâng și ne eliberează. Astfel, sociologia este o știință eliberatoare.⁷⁰

Sociologia este o perspectivă disciplinară asupra vieții sociale umane. Este o modalitate de a examina relațiile dintre oameni în timp ce căutăm răspunsuri la întrebări privind enigma dintre om și societate.⁷¹

Privind în *Oxford English Dictionary* citim că sociologia este studiul istoriei și al naturii societății umane. Sociologia este studiul științific și sistematic al oamenilor aflați în grupuri. Sociologia caută tipare de

comportament în rândul persoanelor care trăiesc în grupuri sociale organizate.⁷²

Sociologia este știința asocierii, a întovărășiiilor grupurilor, colectivităților, unităților sau formațiunilor sociale de orice fel, a tuturor formelor de viață socială, constituite de oameni, de la cele mai simple și neînsemnate forme de viață, cum sunt familiile, cercurile, grupurile de prieteni (pe un fond structural - informal), echipele de muncă, grupurile de muncă, până la cele mai complexe și cele mai întinse, cum sunt: triburile, popoarele, națiunile și organizațiile internaționale mondiale.⁷³

Sociologia este studiul științific al vieții sociale.⁷⁴

Sociologia este studiul științific al interacțiunii sociale și a produsului ei, dar și a organizării sociale. Sociologia este în principal o știință generală, ce studiază procesele care sunt comune tuturor grupurilor și vieții instituționale.⁷⁵

Sociologia, ca și societatea umană, este variată, contestată și în continuă schimbare. Obiectul de studiu - societatea și relațiile sociale - sunt mult mai supuse schimbării istorice și de alegere umană decât obiectele studiate, de exemplu, de științele fizice sau biologice. Și tocmai pentru că societatea umană este deschisă spre schimbare și alegere, iar viața socială este atât de complexă, există întotdeauna posibilitatea de a vedea lucrurile un pic diferit sau din perspective diferite.⁷⁶

Sociologia este studiul disciplinat și obiectiv al interacțiunii sociale umane.⁷⁷

Sociologii studiază acte individuale sociale, cum ar fi o prietenie cu vecinul, relațiile sociale, cum ar fi cele dintre soți și soții, profesori și elevi sau cumpărători și vânzători; dintre organizațiile mari și mici, de la Liceul de Fotografie din micul oraș Nebraska la Guvernul Federal al Statelor Unite, precum și sistemul social total de comunități sau națiuni. Structuri sociale (familie, stat sau biserică) și

procesele sociale (conflict, schimbare și comunicare) sunt ambele incluse, în studiile sociologilor.⁷⁸

A studia sociologia, înseamnă a căuta sensuri care stau la baza socială, care dau semnificație acțiunii umane obișnuite.⁷⁹

Sociologia este studiul vieții sociale umane, a grupurilor și societăților. Este un demers îndrăzneț și de mare responsabilitate, întrucât subiectul ei este rezultatul propriului nostru comportament ca ființe sociale. Scopul studierii sociologiei este extrem de larg, de la analiza întâlnirilor trecătoare dintre diferiți indivizi pe stradă până la investigarea proceselor sociale globale.⁸⁰

Sociologia este o disciplină în care este omis propriul nostru punct de vedere asupra lumii, pentru a privi cu mai multă atenție la influențele care determină viața noastră și pe cea a celorlalți.⁸¹

Termenul de *sociologie* provine din cuvântul latinesc „socius” care înseamnă social sau societate și cuvântul grecesc „logos” care înseamnă știință. La un nivel foarte general, sociologia este știința despre social”.⁸²

Sociologia înseamnă a observa formele sociale, consecințele acestora și cauzele lor.⁸³

Deosebirea fundamentală față de științele naturii constă în faptul că sociologia nu se rezumă la măsurarea și clasificarea evidențelor, ci interpretează evidențele empirice, devenind o știință comprehensiv-explicativă.⁸⁴

Obiectul cercetării sociologiei fenomenologice nu îl constituie persoanele umane, ci cunoașterea comună pe care oamenii o au despre ei și despre societatea în care trăiesc.⁸⁵

Rolul sociologiei este acela de a „descoperi scopul libertății de acțiune în promovarea schimbării sociale, învingând limitele sociale pe care schimbarea înseși le face necesare”.⁸⁶

Sociologia este o disciplină neobișnuită prin faptul că propriile sale idei o poate activa pe ea pentru a obține o mai bună înțelegere a domeniului ei. Sociologia dispune astăzi de o gamă largă de perspective, teorii, metode și organisme de cunoaștere despre o varietate imensă de fenomene sociale. Rezultatul este că, sociologia este astăzi un domeniu încărcat cu o serie aproape nepuizabilă de idei interesante, incitante, de multe ori contraintuitiv, și aproape întotdeauna provocatoare, care ne ajută să înțelegem lumea socială.⁸⁷

Ceea ce distinge în mod deosebit sociologia de alte științe sociale, este obiectul său de studiu, adică structurile sociale și căile prin care proprietățile lor constrângătoare influențează conduitele personale.⁸⁸

Sociologia este studiul relațiilor umane. Sociologia este știința și teoria generală a sistemului de acțiune socială.⁸⁹

Sociologia îi determină pe oameni să examineze cu atenție mediul social în care trăiesc, să-și verifice cunoștințele incomplete sau chiar false pe care le au despre acesta. Sociologia îi ajută pe oameni să înțeleagă modul de organizare a societății, de ce societatea este așa cum este și nu altfel sau cum poate fi ea schimbată. Prin cunoașterea sociologică oamenii dobândesc o nouă formă de conștiință. Datorită acestui fapt se poate afirma că sociologia este o știință eliberatoare.⁹⁰

De la constituirea sa până astăzi, sociologia a devenit o știință complexă, diversificată în numeroase specializări, ancorată în studiul relațiilor sociale concrete. Sociologia este chemată să contribuie prin soluții practice, oferite la rezolvarea problemelor sociale cum ar fi: șomajul, sărăcie, criminalitate, imigranți etc.⁹¹

Sociologia este studiul științific al socialului, de la nivelul elementar, microscopic - relațiile între indivizi, până la nivel global, macroscopic - relații vaste, relații între colective, clase sociale și societăți sau civilizații.⁹²

Sociologia e știința care se ocupă cu studiul vieții sociale în general (...) obiectul principal al sociologiei fiind fenomenul social și noțiunea de societate.⁹³

De la înființarea sa, în secolul al XIX-lea, sociologia a fost o disciplină care a avut o preocupare constantă, și anume înțelegerea relației dintre individ (interior) și structura socială (exterior), sau ceea ce unii au numit, dintre „conștiință și societate”.⁹⁴

Sociologia, de la începuturile sale, a constituit terenul unor importante creații științifice, dar și al celor mai variate controverse, al unui „pluralism ideativ”, contribuând la înțelegerea, din perspective variabile, a complexității fenomenelor și proceselor

sociale, a structurii și funcționalității societății în ansamblul ei.

Obiectul sociologiei îl constituie studiul colectivităților umane și al relațiilor interumane în cadrul acestora, precum și al comportamentului uman în cadrul social propriu grupurilor și comunităților umane de diferite tipuri.⁹⁵

Sociologia este studiul sistematic al societății umane și al interacțiunii sociale.

Sociologia ne ajută să ne înțelegem mai bine pe noi înșine și lumea noastră socială.⁹⁶

Sociologia se concentrează pe credința conform căreia - analiza științifică a factorilor din lumea socială este una dintre modalitățile cele mai eficiente și interesante pentru a înțelege comportamentul uman. Cu alte cuvinte, sociologia este studiul științific al comportamentului uman în grupuri și a forțelor sociale care influențează acest comportament.⁹⁷

Schimbările produse de revoluția industrială, având consecințe profunde asupra funcționalității societății și a vieții indivizilor, au impus necesitatea cunoașterii științifice – ca observație, descriere, explicație și predicție – atât a fenomenelor respective, cât și a structurilor, instituțiilor și grupurilor sociale care le determină, deci necesitatea cunoașterii științifice a societății ca întreg. Astfel a început să se constituie știința despre societate, a cărei denumire, rezultând din juxtapunerea firească a conceptelor de „societas” (societate) și de „logia” (știință), s-a format și s-a consacrat sub termenul de *sociologie*.⁹⁸

Nu există o singură sociologie. Depinzând de societăți, de comunitățile concrete, de „contexte”, „climat”, „perioadă”, sociologiile au fost construite și înțelese ca teorii generale ale societății, științe ale socialului, științe ale totalităților societale, științe ale faptelor sociale, științe ale fenomenelor sociale, științe ale proceselor sociale, ale relațiilor sociale, ale interacțiunilor etc., ca discipline de cunoaștere a nivelului microsocietal.⁹⁹

Sociologia viitorului va fi o „logică a relațiilor sociale, fie nu va fi deloc!”¹⁰⁰

Sociologia este singura perspectivă științifică de legitimare a unui diagnostic social calificat pentru toate sistemele sociale, indiferent de regimul lor politic de funcționare.¹⁰¹

Note:

- ¹ Traian, Herseni, *Ce este sociologia?*, Ed. Științifică și Enciclopedică: București, 1981, p. 5.
- ² Ibidem, p. 5.
- ³ Ibidem, p. 5.
- ⁴ Gordon, Marshall, *Dicționar de sociologie*, Editura Univers Enciclopedic: București, 2003, p. 563.
- ⁵ Ion, Coteanu; Luiza, Seche; Mircea, Seche, *Dicționarul explicativ al limbii române*, Ed. Univers Enciclopedic Gold: București, 2009, p. 1030.
- ⁶ Mariana, Țuțuianu, *Dicționar de sociologie Larousse*, Ed. Univers Enciclopedic: București, 1996, p. 227.
- ⁷ Richard, Osborn, Borin Van Loon, *Câteceva despre sociologie*, Ed. Curtea Veche: București, 2003, p. 15.
- ⁸ Ibidem, p. 22.
- ⁹ Nicholas, Abercrombie; Stephen, Hill; Bryan, S. Turner, *Dictionary of Sociology*, 1994, p. 396.
- ¹⁰ Dumitru, Batâr, *Sociologie – probleme teoretice și analize ale investigațiilor de teren*, Ed. Psihomedica: Sibiu, p. 12.
- ¹¹ Achim, Mihai, *Introducere în sociologie*, Ed. Dacia: Cluj, 1992, p.11.

- ¹² Idem, *ABC-ul investigației sociologice*, Ed. Dacia: Cluj, 1971, p. 151.
- ¹³ Ibidem, p. 151.
- ¹⁴ Ibidem, p. 151.
- ¹⁵ Zygmunt, Bauman; Tim, May, *Gândirea sociologică*, Ed. Humanitas: București, 2008, p. 9.
- ¹⁶ Ibidem, p. 9.
- ¹⁷ Ibidem, p. 9.
- ¹⁸ Ibidem, p. 9.
- ¹⁹ Cătălin, Zamfir; Lazăr, Vlăsceanu, *Dicționar de sociologie*, Ed. Babel: București, 1998, p. 564.
- ²⁰ Ibidem, p. 564.
- ²¹ Ibidem, p. 564.
- ²² Ioan, Mihăilescu, *Sociologie generală*, Ed. Universității din București, p. 12.
- ²³ Mircea, Agabrian, *Sociologie generală*, Institutul European: Iași, 2003, p. 13.
- ²⁴ Ibidem, p. 13.
- ²⁵ Norman, Goodman, *Introducere în sociologie*, Ed. Lider: București, 1999, p. 12.
- ²⁶ Petre, Andrei, *Sociologie generală*, Ed. Academiei Republicii Socialiste România: București, 1970, p. 113.
- ²⁷ Ibidem, p. 113.

- ²⁸ Allan, G., Johnson, *Dicționarul Blackwell de sociologie*, Ed. Humanitas: București, 2007, p. 328.
- ²⁹ Bulzan, Carmen, *Sociologia - știință și disciplină de învățământ*, Ed. ALL Educational: București, 2008, p. 21.
- ³⁰ Ana Rodica, Stăiculescu; Daniela Jitcov, *Sociologie*, Ed. Ovidius University Press: Constanța, 2002, p. 18.
- ³¹ Miron, Constantinescu, *Introducere în sociologie - note de curs*, Tipografia Universității din București, 1973, p. 9.
- ³² Ibidem, p. 9.
- ³³ Ibidem, p. 9.
- ³⁴ Ibidem, p. 10.
- ³⁵ Ibidem, p. 10.
- ³⁶ Ibidem, p. 10.
- ³⁷ Ibidem, p. 11.
- ³⁸ Ibidem, p. 11.
- ³⁹ Ibidem, p. 12.
- ⁴⁰ Judson, R., Landis, *Sociology: Concepts and characteristics*, Wadsworth: Belmont, California, 1992, p. 11.
- ⁴¹ Bădina, Ovidiu; coord. Miron, Constantinescu, *Sociologie generală*, Ed. Științifică: București, 1970, p. 48.
- ⁴² Ibidem, p. 48.
- ⁴³ Ibidem, p. 48.
- ⁴⁴ Constantin, Țăran, *Elemente de sociologie*, Ed. Augusta: Timișoara, 2005, p. 83.

- ⁴⁵ Ibidem, p. 83.
- ⁴⁶ Dumitru, Otovescu, *Probleme fundamentale ale sociologiei*, Ed. Scrisul Românesc: Craiova, 1997, p. 12.
- ⁴⁷ Ibidem, p. 12.
- ⁴⁸ Vasile, Marin, *Sociologie*, Ed. Universității „Transilvania” din Brașov, 2005, p. 17.
- ⁴⁹ Ibidem, p. 17.
- ⁵⁰ Ibidem, p. 17.
- ⁵¹ Ibidem, p. 17.
- ⁵² Ibidem, p. 17.
- ⁵³ Ibidem, p. 17.
- ⁵⁴ Georges, Palante, *Tratat de Sociologie*, Ed. Beladi: Craiova, 2006, p. 13.
- ⁵⁵ Ibidem, p. 13.
- ⁵⁶ T. Schaefer Richard, *Sociologie*, McGraw-Hill International Edition, New York, 2007, p. 5.
- ⁵⁷ Anthony, Giddens, *Sociologie: lecturi introductive*, Polity Press: Cambridge, Marea Britanie, 1997, p. 8.
- ⁵⁸ Petru, Pânzaru, *Sociologia reducției la esențial*, Ed. Proema: Baia-Mare, 2007, p. 8.
- ⁵⁹ Steve, Bruce, *Sociologia - foarte scurtă introducere*, Ed. Allfa: București, 2003, p. 29.
- ⁶⁰ Bilton, Tony, *Introductory Sociology*, Macmillan Education Ltd: London, 1985, p. 1.

- ⁶¹ Ronald, Federico, *Sociology*, Addison-Wesley Publishing Company Inc., United States of America, 1975, p. 4.
- ⁶² Ibidem, p. 17.
- ⁶³ Brăileanu, Traian, *Sociologie generală*, Tipografia „Mitropolitul Silvestru”: Cernăuți, 1926, p. 1.
- ⁶⁴ Ibidem, p. 73.
- ⁶⁵ Cosima, Rughiniș, *Explicația sociologică*, Ed. Polirom: Iași, 2007, p. 17.
- ⁶⁶ Ken, Brown, *An introduction to sociology*, Polity Press: Cambridge, UK, 2005, p. 1.
- ⁶⁷ Ibidem, p. 1.
- ⁶⁸ A. D. Xenopol, *Concepția sociologică*, Ed. Beladi: Craiova, 2006, p. 13.
- ⁶⁹ James, W.Vander, Zanden, *The social experience: an introduction to sociology*, Random House Inc.: New York, 1988, p. 5.
- ⁷⁰ Ibidem, p. 5.
- ⁷¹ Dennis, H. Wrong; Harry, L. Gracey, *Readings in Introductory sociology*, The Macmillan Company: New York, 1972, p. 22.
- ⁷² Jack, Nobbs; Bob, Hine; Margaret, Fleming, *Sociology*, Macmillan Education Ltd.: London, 1979, p. 1.
- ⁷³ Ioan, Jude, *Sociologie și acțiune*, Ed. Didactică și Pedagogică: București, 2003, p. 11.

- ⁷⁴ William, F. Ogburn; Mezer, F. Nimkoff, *Sociology*: Houghton Mifflin Company: Boston, 1958, p. 25.
- ⁷⁵ Ibidem, p. 42.
- ⁷⁶ Craig, Calhorne; Chris Rojek; Bryan, Turner, *The Sage Handbook of Sociology*, Sage Publications Ltd.: London, 2005, p. 1.
- ⁷⁷ David, Popenoe, *Sociology*, Meredith Corporation: New York, 1974, p. 3.
- ⁷⁸ Ibidem, p. 3.
- ⁷⁹ Ibidem, p. 4.
- ⁸⁰ Anthony, Giddens, *Sociologie*, Ed. ALL: București, 2000, p. 10.
- ⁸¹ Ibidem, p. 23.
- ⁸² Ibidem, p. 23.
- ⁸³ Bouglé, Célestin, C., A., *Qu' est-ce que la sociologie?*, Félix Alcan: Paris, 1930, p. 31.
- ⁸⁴ Buzărnescu, Ștefan, *Doctrină sociologică comparată*, Editura de Vest: Timișoara, 2007, p. 105.
- ⁸⁵ Ibidem, p. 136.
- ⁸⁶ Ibidem, p. 174.
- ⁸⁷ Ritzer, George, *Sociological Beginnings On the origins of key ideas in sociology*, McGraw-Hill, Inc: New York, 1994, p. 5, 10, 14.
- ⁸⁸ Ion, I., Ionescu, *Sociologii constructiviste*, Ed. Polirom: Iași, 1998, p. 77.

- ⁸⁹ Alvin. L., Bertrand, *Basic sociology: an introduction to theory and method*, Appleton – Century – Crofts: New York, 1967, p. 5.
- ⁹⁰ Ioan, Mihăilescu, *Sociologie generală: concepte fundamentale și studii de caz*, Ed. Polirom: Iași, 2003, p. 13.
- ⁹¹ Voinea, Maria, *Sociologie generală și juridică*, Ed. Sylvi: București, 2000, p. 29.
- ⁹² Pierre-Jean, Simon, *Histoire de la sociologie*, Press Universitaires de France: Paris, 1997, p. 30.
- ⁹³ Mihai, Ralea, *Introducere în sociologie*, Ed. Casa Școalelor, 1944, p. 15.
- ⁹⁴ Gubbay, Jon, *The student's companion to sociology*, Blackwell Publishers Ltd.: Oxford, 1997, p. 24.
- ⁹⁵ Virgiliu, Constantinescu; Pompiliu Grigorescu; Paula Stoleru, *Sociologie*, Ed. Didactică și Pedagogică: București, 1994, p. 5.
- ⁹⁶ Diana, Kendall, *Sociology in our times*, Wadsworth/Thomson Learning: Belmont, California, 2003, p. 3.
- ⁹⁷ Christopher, Bates, Doob, *Sociology: an introduction*, Harcourt, Brace College Publishers, Fort Worth, 1991, p. 5.
- ⁹⁸ Nicolae, Grosu, *Chintesența sociologiei*, Ed. Dacia: Cluj-Napoca, 2006, p. 7.

⁹⁹ Philippe, Corcuff, *Noile sociologii, construcții ale realității sociale*, Institutul European: Iași, 2005, p. 105.

¹⁰⁰ Buzărnescu, Ștefan, *Doctrine sociologice comparate*, Editura de Vest: Timișoara, 2007, p. 307.

¹⁰¹ Ibidem, p. 390.

Definiții
aparținând
celor mai
reprezentativi
sociologi

Auguste Comte, cel care a și dat numele științei *sociologie*, definește sociologia - studiul pozitiv al ansamblului legilor fundamentale proprii fenomenelor sociale, statica socială vizând condițiile de existență ale societății, în timp ce dinamica socială are ca obiectiv studiul legilor mișcării sociale (prima este o teorie a ordinii, iar a doua o teorie a progresului).¹

Émile Durkheim a definit sociologia ca știință a faptelor sociale.

Cea mai importantă definiție în sociologia clasică a fost formulată de *Émile Durkheim* în trei „varianțe”: prima spune că:

- sociologia este „știința faptelor sociale”, fapte înțelese ca „lucruri” și care nu pot fi explicate decât prin alte fapte sociale, aparținând „reprezentărilor colective” obiective;

- a doua formă a definiției aparține de fapt elevilor și colaboratorilor lui, *Marcel Mauss* și *Paul Fauconnet* – sociologia este „știința instituțiilor sociale”, pe care le consideră „ansambluri de acte și idei

institute, pe care indivizii le găsesc în fața lor și care li se impun”;

- a treia variantă spune că sociologia este știința care studiază diferite grade de cristalizare a vieții sociale ale căror baze se regăsesc în stările conștiinței colective ireductibile și opace pentru conștiințele individuale”, stări care se manifestă în constrângeri, instituții, simboluri observabile.²

Max Weber a considerat sociologia ca știință care studiază acțiunea socială.³

Max Weber a demonstrat că sociologia este știința cunoașterii societății prin interpretarea și înțelegerea semnificației atribuite de „ceilalți” („agenți umani”, grupuri) acțiunilor și conduitelor umane, orientate și raportate în acest sens.⁴

Pentru *Talcott Parsons*, sociologia este știința sistemelor acțiunii sociale, iar sistemul este definit ca „pluralitate de actori individuali, care interacționează reciproc, într-o situație ce are cel puțin un aspect fizic sau environmental, actori care sunt motivați în

termenii unei tendințe spre optimizarea gratificării și a căror relație la situațiile lor este definită și mediată în termenii unui sistem de simboluri împărtășite și cultural structurate”.⁵

Georges Gurvitch a dat următoarea definiție: sociologia este știința fenomenelor sociale totale, care are drept obiect studiul global al relațiilor sociale, societatea ca integritate de raporturi.⁶

Ferdinand Tönnies a definit sociologia știința diferitelor tipuri de comunități și societăți, fără a preciza natura lor (dacă sunt forme pure de realități sociale, tipuri ideale, națiuni esențiale, existențe reale).⁷

Ferdinand Tönnies apreciază că sociologia are ca obiect studiul comunităților (*Gemeinschaft*) și societăților (*Gesellschaft*).⁸

Leopold von Wiese consideră că sociologia este știința „relațiilor sociale și umane” (relații de „apropiere”, de „depărtare”), socialul fiind „un

ansamblu de relații între oameni”, îndeosebi în sensul unor relații interindividuale.⁹

Georg Simmel consideră sociologia „știința formelor vieții sociale”, a sistemelor și subsistemelor formale în autonomia lor față de conținuturile reale, concrete și actuale, o adevărată „geometrie a realităților sociale”.¹⁰

Werner Sombart definește sociologia drept știință a spiritului (noosociologie).¹¹

Pentru *Othmar Spann*, sociologia este știința „comunității înțeleasă ca totalitate spirituală, definită, la rândul ei drept „spirit universal” (de unde numele de sociologie universală), „dezmembrat” în totalități „parțiale” sau subsisteme spirituale (știința, arta, religia, morala), ale acțiunii (economia, politica, războiul) sau de altă natură (clasele sociale, statul, „poporul”), în cadrul cărora „omul se realizează” și în afara cărora omul nu este decât „o pură virtualitate”.¹²

John Stuart Mill – sociologia este știința „obiectului social” cel mai general și cel mai abstract, „știința caracterelor celor mai generale ale societății” (definiție prin care sociologic este subordonată ființelor sociale particulare, fiind considerată un corpus ale acestora).¹³

John Stuart Mill arată că sociologia este „știința fenomenelor vieții sociale”, adică o adevărată „geometrie a realității sociale”.¹⁴

Alfred Weber consideră „istoria culturii” drept „o sociologie a culturii”.¹⁵

Alain Touraine a definit sociologia drept „știință a acțiunii sociale”.¹⁶

Anthony Giddens susține că sociologia a apărut ca o încercare de a da sens profunde transformări sociale ce a avut loc între societatea tradițională și cea modernă și că această schimbare continuă și se

acelerează, astfel că încercarea de o înțelege devine și mai importantă.¹⁷

Herbert Spencer, autorul primei tipologii sociale și fondator al curentului cunoscut, în sociologie, sub numele de evoluționism organicist, și-a orientat interesul epistemic asupra destinului societății umane. (...) Categoria de bază a evoluționiștilor era, ca și pentru filozofii din epoca rațiunii, „omenirea”.¹⁸

Gerhard E. Lenski, preocupat de descifrarea mecanismelor grupale și sociale ale schimbării, afirma că „schimbarea și conflictele sociale, adică fenomenele cele mai presante ale anilor noștri” trebuie să dețină prioritatea preocupărilor sociologice.¹⁹

Ludwing Gumplowicz considera că unitatea de bază a sociologiei evoluționiste nu mai trebuie s-o constituie societatea, ci populația, iar sursele de schimbare la nivelul populațiilor sunt: limbajul, tehnologia, organizarea socială, ideologiile.²⁰

Vilfredo Pareto a elaborat o sociologie logico-experimentală, recomandând un dublu demers: inductiv și deductiv. Pe cale inductivă, descifrarea fenomenelor elementare, (...) pe cale deductivă: recompunerea totalităților sociale în vederea ajungerii, succesive, la o teorie sintetică, generală, asupra societății umane.²¹

Pentru *Pierre Bourdieu*, *Jean-Claude Passeron*, *Jean-Claude Chamboredon*, obiectul de cercetare al sociologiei nu-l constituie realitatea nemijlocită, ci doar acele segmente care prezintă „efecte epistemice” pozitive.²²

Raymond Aron consideră că pentru a oferi o înțelegere sociologică a ansamblurilor sociale, nu trebuie inventate alte articulații teoretice, ci urmate cu strictețe rigorile epistemologiei cunoașterii.²³

Gustave Le Bon a contribuit atât la dezvoltarea sociologiei, cât și la conturarea sociologiei ca disciplină autonomă. Din acest moment, apare clar că obiectul de studiu al psihologiei este individul, psihologia socială studiază deschiderile alocentrice ale individului, în context comunitar, iar sociologiei îi revine competența studierii spațiului social organizat.²⁴

Pentru *Gustave Le Bon* socialul nu poate fi satisfăcător definit prin simpla descriere a unor fapte și comportamente sociale, ci prin ceea ce se găsește dincolo de acestea, adică prin explorarea analitică a motivațiilor.²⁵

Gabriel Tarde afirma că grupul social constituie obiect de studiu al sociologiei, nu în calitate de *cadru* normativ unitar de structurare a relațiilor sociale generate de diviziunea socială a muncii, ci ca un ansamblu de indivizi care acceptă și imită același model de comportament. *Sfera socialului* se întinde, deci, *până la limita de propagare a undei imitative* întreținută de „contagiunea” faptului de viață cu ecou în psihologia vieții de grup.²⁶

Alfred Vierkand, cunoscut în sociologie îndeosebi prin publicarea unui mic dicționar, de fapt, primul dicționar de Sociologie în 1931 (*Handwörterbuch der Soziologie*) afirma că studiul sociologic al societății trebuie să plece „nu de la oameni, ci de la relații” pentru a ajunge la identificarea „formațiunilor” (Gebilde), respectiv a grupurilor.²⁷

Frédéric Le Play, recunoscut ca fondator al sociologiei empirice, afirma că sociologia trebuie să treacă mai întâi examenul sever al investigării de teren, pe baza unor metode relevante științific și eficiente sub aspect practic.²⁸

Pentru *Alfred Schütz*, obiectul cercetării sociologiei fenomenologice nu îl constituie persoanele umane, ci cunoașterea comună pe care oamenii o au despre ei și despre societatea în care trăiesc.²⁹

Peter Berger și Thomas Luckmann au dezvoltat sistemul categorial al sociologiei fenomenologice, propunând a se studia geneza structurii sociale, a sistemului instituțional, a integrării sociale și rutinele vieții cotidiene, respectiv zona neproblematică a spațiului social global.³⁰

În opinia lui *Charles Horton Cooley*, obiectul de studiu al sociologiei, este în primul rând, reprezentarea sau grupul de reprezentări, conținute în rațiune, despre ceea ce trebuie să ne imaginăm. C. H. Cooley a dezvoltat noi categorii sociale privind natura umană, ordinea socială, individul ca „eu”, societatea și comunitatea socială, importanța grupului social, aspectele sociologice ale libertății umane, structura socială și legile dezvoltării sociale.³¹

William I. Thomas afirma că alegerea unei „situații” și criteriile care stau la baza alegerii ei constituie realitatea socială, care trebuie să facă obiectul de studiu al sociologiei. Prin „situație” William I. Thomas înțelege „un ansamblu de valori și

atitudini cu care individul este confruntat în cadrul unui proces parcurs (...), iar „definirea situației” specifice individului relevă faptul că ea este o alegere individuală între alternative posibile de acțiune.³²

Robert Erza Park consideră că sociologia – denumită „ecologie umană” – ar fi „știința care se ocupă de studierea factorilor geografico-demografici și descrierea contestațiilor tipice ale persoanelor și instituțiilor pe care cooperarea acestor factori le produce”.³³ (...) Park consideră orașul un adevărat laborator social și obiectul de studiu principal al sociologiei.³⁴

Edward Alsworth Ross consideră că obiectul de studiu al sociologiei îl constituie „procesul social” al cărui conținut este „evoluția componentelor umane”, „unitatea, rezultat al cauzelor sociale, adică al contactelor spirituale sau interdependențelor spirituale. Ea tinde să lărgască cunoștințele noastre despre societate pe calea relevării modului în care o continuitate atât de uriașă de forme ale sentimentelor,

credințelor și scopurilor, proprie oamenilor, creează baza pentru grupările lor, condițiile colaborării și contradicțiile”.³⁵

Paul Felix Lazarsfeld consideră că „sarcinile majore ale sociologiei moderne ar fi să organizeze cunoașterea realizată cu ajutorul unor teorii sistematice, să dezvolte metodele empirice pentru a măsura gradul de regularitate a universului social și să explice condițiile de validitate ale tuturor proverbelor, dicționarelor și cunoștințelor așa-zis intuitive”.³⁶

Pierre Naville s-a afirmat în comunitatea științifică de profil prin contribuția adusă la definirea unei „*logici a sociologiei*”. În acest sens noua logică a sociologiei ar trebui să se bazeze pe următoarele principii:

- ca știință social-umanistă, sociologia este o știință deductiv-formalizată, neutră axiologic și neimplicată efectiv în istoria reală a societății;
- grupurile umane pe care le cercetează trebuie să fie abordate ca „rețele abstracte”;

- relațiile și acțiunile sociale prezintă interes pentru sociologie numai în calitatea lor de „operatori specifici și formalizați”;
- logica sociologiei urmează logica genezei și dinamicii structurilor sociale existente în spațiul social;
- conjucturile reale și istoria evenimentială nu trebuie să fie prezente în raza de acțiune a operatorilor decât ca „referenți antecedenti”;
- diagnoza socială nu se substituie în nici un moment deciziei;
- sociologia „ia pulsul” evoluției sociale reale.³⁷

Raymond Boudon, cel mai important sociolog contemporan care a reușit să elaboreze o perspectivă sociologică asupra logicii socialului, preferă ca sociologii să se axeze asupra cercetărilor microsociale. În acest sens el afirmă că: „înlăturarea confuziilor dintre descriere și explicarea fenomenelor sociale este posibilă prin trecerea la individualismul metodologic deoarece dezvoltarea metodelor „nucleare” de investigare și perfecționarea tehnicilor sociologice

contemporane au demonstrat o relevanță mai mare la nivelul aspectelor microsociale.³⁸

V. P. Rojin definește sociologia ca știință a generalului și particularului, în fenomenele vieții sociale.³⁹

Sociologia ca „știință a ființelor sociale”. Expresia îi aparține lui *René Worms*, care înțelegea să caracterizeze astfel evoluția sociologiei moderne. El dorea să evidențieze că sociologia se interesează mai puțin de psihologia indivizilor și mai mult de deciziile sau acțiunile acestor indivizi, în situații sociale tipice.⁴⁰

Philippe Corcuff afirma că noile sociologii tind să surprindă indivizii plurali produși și producători de raporturi sociale variate.⁴¹

Pentru *Norbert Élias*, obiectul propriu al sociologiei, îl reprezintă indivizii interdependenți. Din această perspectivă, noțiunile de individ și societate își pot găsi sens sociologic, subordonat noțiunii de

interdependență, dar la singular, iar conceptul de societate se referă la oameni interdependenți, dar la plural.⁴²

Alex Inkels consideră că există trei căi principale pentru circumscrierea obiectului sociologiei, pentru a-i determina problematica sa proprie de studiu, ca domeniu științific autonom. Prima dintre acestea este calea istorică, prin care căutăm ca prin studiul scrierilor sociologice ale „clasicilor”, adică ale fondatorilor sociologiei, să descoperim preocupările și interesele ei tradiționale – problemele sale centrale de studiu. Cea de-a doua cale este calea empirică, prin care studiem cercetările sociologice curente, pentru a descoperi acele teme sau probleme cărora sociologii contemporani le dau cea mai mare atenție. În fine, cea de-a treia cale este calea analitică, prin care dividem și delimităm un „obiect” mai cuprinzător și îl atribuim diferitelor discipline.⁴³

Sociologul american *Edward Shils*, în *The Social Science Encyclopedia* (1989), consideră că „sociologia este în prezent un corp nesistematic de cunoștințe dobândite prin studiul societății ca întreg și a părților sale”.⁴⁴

Dimitrie Gusti considera că sociologia este știința realităților sociale.⁴⁵

Sociologul român *Dimitrie Gusti* definește sociologia ca știință a realității sociale, unde realitatea socială este determinată de legea paralelismului sociologic.⁴⁶

Pentru *D. Gusti* sociologia este văzută, dintr-o optică structuralist-funcționalistă drept „sistemul de cunoaștere a realității sociale prezente, privită în totalitatea autonomă a manifestărilor ei economice și spirituale reglementate politic și juridic și depusă de unitățile sociale, prin voința socială condiționată de cadre: cosmologic, biologic, politic și istoric”.⁴⁷

În viziunea lui *Petre Andrei* sociologia studiază în mod obiectiv, în primul rând, existența socială sub aspectul ei static-structural, și apoi sub aspectul dinamic-structural al ei, arătând fazele și tipurile sociale realizate.⁴⁸

Petre Andrei distinge între o sociologie generală și o sociologie specială (sau mai multe), prima trebuind să devină teoria societății omenești, arătând ce este și care este natura societății, care sunt elementele și condițiile necesare pentru existența acesteia, în ce constă procesul de transformare socială, secunda având menirea de a studia diferitele tipuri de instituțiuni în evoluția lor, începând de la forma cea mai primitivă, de la clanul nediferențiat și până la statul național din zilele noastre.⁴⁹

Traian Herseni a susținut că: sociologia este știința societăților omenești, este o disciplină ce se ocupă cu studiul vieții sociale, al fenomenelor de comunitate umană, de conviețuire socială.⁵⁰

Eugeniu Speranția întrevăzând posibilitatea reunirii axiologiei cu sociologia o consideră pe aceasta din urmă drept „un studiu asupra lumii sociale ca lume a valorii circulante care, în manifestările lor caracteristice și reciproce se comportă în mod analog cu ființele organice”.⁵¹

Pentru *Marin Ralea* sociologia este studiul comparativ al societăților, „comparație în timp între societățile antice și cele contemporane cu ajutorul metodei istorice, comparație în spațiu, între societățile primitive, și cele complexe cu ajutorul metodei etnografice”.⁵²

Aurelian Bondrea definește sociologia ca a fi „știința conexiunilor, a sesizărilor, măsurării și evaluării cât mai precise a relațiilor și fenomenelor sociale, făcând posibilă anticiparea evoluțiilor”.⁵³

Note:

¹ Vasile, Miftode, *Metodologia sociologică, metode și tehnici de cercetare sociologică*, Ed. Porto-Franco: Galați, 1995, p. 18.

² Ibidem, p. 18.

³ Constantin, Schifirneț, *Sociologie*, Ed. comunicare.ro: București, 2002, p. 9.

⁴ Constantin, Țăran, *Elemente de sociologie*, Ed. Augusta: Timișoara, 2000, p. 83.

⁵ Ibidem, p. 83.

⁶ Constantin, Schifirneț, *Sociologie*, Ed. comunicare.ro: București, 2002, p. 9.

⁷ Vasile, Miftode, *Metodologia sociologică, metode și tehnici de cercetare sociologică*, Ed. Porto-Franco, Galați, 1995, p. 18.

⁸ Constantin, Țăran, *Elemente de sociologie*, Ed. Augusta: Timișoara, 2000, p. 83.

⁹ Vasile, Miftode, *Metodologia sociologică, metode și tehnici de cercetare sociologică*, Ed. Porto-Franco, Galați, 1995, p. 18.

¹⁰ Ibidem, p. 18.

¹¹ Ibidem, p. 18.

¹² Ibidem, p. 18.

¹³ Ibidem, p. 18.

- ¹⁴ Constantin, Țăran, *Elemente de sociologie*, Ed. Augusta: Timișoara, 2000, p. 83.
- ¹⁵ Vasile, Miftode, *Metodologia sociologică, metode și tehnici de cercetare sociologică*, Ed. Porto-Franco, Galați, 1995, p. 18.
- ¹⁶ Constantin, Țăran, *Elemente de sociologie*, Ed. Augusta: Timișoara, 2000, p. 83.
- ¹⁷ Gordon Marshall, *Dicționar de sociologie*, Editura Univers Enciclopedic: București, 2003, p. 563.
- ¹⁸ Buzărnescu, Ștefan, *Doctrine sociologice comparate*, Editura de Vest: Timișoara, 2007, p. 38.
- ¹⁹ Ibidem, p. 40.
- ²⁰ Ibidem, p. 40.
- ²¹ Ibidem, p. 44.
- ²² Ibidem, p. 69.
- ²³ Ibidem, p. 70.
- ²⁴ Ibidem, p. 89.
- ²⁵ Ibidem, p. 87.
- ²⁶ Ibidem, p. 91.
- ²⁷ Ibidem, p. 114.
- ²⁸ Ibidem, p. 124.
- ²⁹ Ibidem, p. 136.
- ³⁰ Ibidem, p. 136.
- ³¹ Ibidem, p. 171.
- ³² Ibidem, p. 175.

- ³³ Ibidem, p. 205.
- ³⁴ Ibidem, p. 217.
- ³⁵ Ibidem, p. 226.
- ³⁶ Ibidem, p. 254.
- ³⁷ Ibidem, p. 304.
- ³⁸ Ibidem, p. 312.
- ³⁹ Miron, Constantinescu, *Introducere în sociologie - note de curs*, Tipografia Universității din București, 1973, p. 12.
- ⁴⁰ Charles-Henry, Cuin; François, Gresle, *Istoria sociologiei*, Institutul European; Iași, 2002, p. 111.
- ⁴¹ Philippe, Corcuff, *Noile sociologii, construcții ale realității sociale*, Institutul European: Iași, 2005, p. 18.
- ⁴² Ibidem, p. 25.
- ⁴³ Constantinescu, Virgiliu; Grigorescu, Pompiliu; Stoleru, Paula, *Sociologie*, Ed. Didactică și Pedagogică: București, 1994, p. 6.
- ⁴⁴ Vasile, Marin, *Sociologie*, Ed. Universității „Transilvania” din Brașov, 2005, p. 17.
- ⁴⁵ Constantin, Schifirneț, *Sociologie*, Ed. comunicare.ro: București, 2002, p. 9.
- ⁴⁶ Constantin, Țăran, *Elemente de sociologie*, Ed. Augusta: Timișoara, 2000, p. 83.

- ⁴⁷ Haralambie, Culea, *Cunoașterea sociologică - considerații gnoseologico-epistemologice*, Ed. Republicii Socialiste România, București, 1976, p. 52.
- ⁴⁸ Constantin, Schifirneț, *Sociologie*, Ed. comunicare.ro: București, 2002, p. 9.
- ⁴⁹ Haralambie, Culea, *Cunoașterea sociologică - considerații gnoseologico-epistemologice*, Ed. Republicii Socialiste România: București, 1976, p. 53.
- ⁵⁰ Constantin, Schifirneț, *Sociologie*, Ed. comunicare.ro: București, 2002, p. 9.
- ⁵¹ Haralambie, Culea, *Cunoașterea sociologică - considerații gnoseologico-epistemologice*, Ed. Republicii Socialiste România, București, 1976, p. 53.
- ⁵² Ibidem, p. 53.
- ⁵³ Ioan, Jude, *Sociologie și acțiune*, Ed. Didactică și Pedagogică: București, 2003, p. 13.

Bibliografie:

1. Abercrombie, Nicholas; Stephen, Hill; Bryan, S. Turner, (1994), *Dictionary of Sociology*.
2. Agabrian, Mircea, (2003), *Sociologie generală*, Institutul European: Iași.
3. Andrei, Petre, (1970), *Sociologie generală*, Ed. Academiei Republicii Socialiste România: București.
4. Batâr, Dumitru, (2003), *Sociologie: probleme teoretice și analize ale investigațiilor de teren*, Ed. Psihomedica: Sibiu.
5. Bauman, Zygmunt; May, Tim, (2008), *Gândirea sociologică*, Ed. Humanitas: București.
6. Bădina, Ovidiu; coord. Miron, Constantinescu, (1970), *Sociologie generală*, Ed. Științifică: București.
7. Bertrand, Alvin. L., (1967), *Basic sociology: an introduction to theory and method*, Appleton – Century – Crofts: New York.
8. Bilton, Tony, (1985), *Introductory Sociology*, Macmillan Education Ltd: London.

9. Bouglé, Célestin, (1930), *Qu' est-ce que la sociologie?*, Félix Alcan: Paris.
10. Brăileanu, Traian, (1926), *Sociologie generală*, Tipografia „Mitropolitul Silvestru”: Cernăuți.
11. Browne, Ken, (2005), *An introduction to sociology*, Polity Press: Cambridge, UK.
12. Bruce, Steve, (2003), *Sociologia - foarte scurtă introducere*, Ed. Allfa: București.
13. Bulzan, Carmen, (2008), *Sociologia - știință și disciplină de învățământ*, ed. ALL Educațional: București.
14. Buzărnescu, Ștefan, (2007), *Doctrine sociologice comparate*, Editura de Vest: Timișoara.
15. Calhoune, Craig; Rojek, Chris; Turner, Bryan, (2005), *The Sage Handbook of Sociology*, Sage Publications Ltd.: London.
16. Constantinescu, Miron, (1973), *Introducere în sociologie - note de curs*, Tipografia Universității din București.
17. Constantinescu, Virgiliu; Grigorescu, Pompiliu; Stoleru, Paula, (1994), *Sociologie*, Ed. Didactică și Pedagogică: București.

18. Corcuff, Philippe, (2005), *Noile sociologii, construcții ale realității sociale*, Institutul European: Iași.
19. Coteanu, Ion; Seche, Luiza; Seche, Mircea, (2009), *Dicționarul explicativ al limbii române*, Ed. Univers Enciclopedic Gold: București.
20. Cuin, Charles-Henry; François, Gresle, (2002), *Istoria sociologiei*, Institutul European; Iași.
21. Culea, Haralambie, (1976), *Cunoașterea sociologică - considerații gnoseologico-epistemologice*, Ed. Republicii Socialiste România: București.
22. Doob, Christopher, Bates, (1991), *Sociology: an introduction*, Harcourt, Brace College Publishers, Fort Worth.
23. Federico, Ronald, (1975), *Sociology*, Addison-Wesley Publishing Company Inc., United States of America.
24. Giddens, Anthony, (2000), *Sociologie*, Editura ALL: București.
25. Idem, (1997), *Sociologie: lecturi introductive*, Polity Press: Cambridge, Marea Britanie.

26. Goodman, Norman, (1999), *Introducere în sociologie*, Ed. Lider: București.
27. Grosu, Nicolae, (2006), *Chintesența sociologiei*, Ed. Dacia: Cluj-Napoca.
28. Gubbay, Jon, (1997), *The student's companion to sociology*, Blackwell Publishers Ltd.: Oxford, UK.
29. Herseni, Traian, (1981), *Ce este sociologia?*, Ed. Științifică și Enciclopedică: București.
30. Ionescu, Ion, I., (1998), *Sociologii constructiviste*, Ed. Polirom: Iași.
31. Johnson, Allan, G., (2007), *Dicționarul Blackwell de sociologie*, Ed. Humanitas: București.
32. Jude, Ioan, (2003), *Sociologie și acțiune*, Ed. Didactică și Pedagogică: București.
33. Kendall, Diana, (2003), *Sociology in our times*, Wadsworth/Thomson Learning: Belmont, California.
34. Landis, Judson, R., (1992), *Sociology: Concepts and characteristics*, Wadsworth: Belmont, California.

35. Marshall, Gordon, (2003), *Dicționar de sociologie*, Editura Univers Enciclopedic: București.
36. Miftode, Vasile, (1995), *Metodologia sociologică, metode și tehnici de cercetare sociologică*, Ed. Porto-Franco: Galați.
37. Mihăilescu, Ioan, (2000), *Sociologie generală*, Ed. Universității din București.
38. Idem, (2003), *Sociologie generală: concepte fundamentale și studii de caz*, Ed. Polirom: Iași.
39. Miha, Achim, (1992), *Introducere în sociologie*, Ed. Dacia: Cluj.
40. Idem, (1971), *ABC-ul investigației sociologice*, Ed. Dacia: Cluj.
41. Nobbs, Jack; Bob, Hine; Margaret, Fleming, (1980), *Sociology*, Macmillan Education Ltd.: London.
42. Ogburn, William, F.; Mezer, F. Nimkoff, (1958), *Sociology*: Houghton Mifflin Company: Boston.
43. Osborn, Richard; Loon, Borin Van, (2003), *Câteceva despre sociologie*, Editura Curtea Veche: București.

44. Otovescu, Dumitru, (1997), *Probleme fundamentale ale sociologiei*, Ed. Scrisul Românesc: Craiova.
45. Palante, Georges, (2006), *Tratat de Sociologie*, Ed. Beladi: Craiova.
46. Pânzaru, Petru, (2007), *Sociologia reducției la esențial*, Ed. Proema: Baia-Mare.
47. Popenoe, David, (1974), *Sociology*, Meredith Corporation: New York.
48. Ralea, Mihai, (1944), *Introducere în sociologie*, Ed. Casa Școalelor.
49. Ritzer, George, (1994), *Sociological Beginnings On the origins of key ideas in sociology*, McGraw-Hill, Inc: New York.
50. Rughiniș, Cosima, (2007), *Explicația sociologică*, Ed. Polirom: Iași.
51. Schaefer, Richard, T., (2007), *Sociologie*, McGraw-Hill International Edition, New York.
52. Schifirneț, Constantin, (2002), *Sociologie*, Ed. comunicare.ro: București.
53. Simon, Pierre-Jean, (1997), *Histoire de la sociologie*, Press Universitaires de France: Paris.

54. Stăiculescu, Ana Rodica; Daniela, Jitcov, (2002), *Sociologie*, Ed. Ovidius University Press: Constanța.
55. Țăran, Constantin, (2005), *Elemente de sociologie*, Ed. Augusta: Timișoara.
56. Țuțuiianu, Mariana, (1996), *Dicționar de sociologie Larousse*, Ed. Univers Enciclopedic: București.
57. Vander, Zanden; James, Wilfrid, (1988), *The social experience: an introduction to sociology*, Random House Inc.: New York.
58. Vasile, Marin, (2005), *Sociologie*, Ed. Universității „Transilvania” din Brașov.
59. Voinea, Maria, (2000), *Sociologie generală și juridică*, Ed. Sylvi: București.
60. Wrong, Dennis, H.; Harry, L. Gracey, (1972), *Readings in Introductory sociology*, The Macmillan Company: New York.
61. Xenopol, Alexandru, D., (2006), *Concepția sociologică*, Ed. Beladi: Craiova.
62. Zamfir, Cătălin; Vlăsceanu, Lazăr, (1998), *Dicționar de sociologie*, Ed. Babel: București.

„Ce este sociologia? 101 definiții ale sociologiei” este un compendiu de definiții, care au fost elaborate de-a lungul acestei științe, definiții care ilustrează diversitatea dimensiunilor, a domeniilor și a perspectivelor prin care poate fi investigată sociologia.

Departate de a fi un „inventar” complet al definițiilor sociologiei, am adunat în această carte pe acelea care ne ajută să înțelegem obiectul distinct al sociologiei, dar și tematica pe care o abordează.

ISBN 978-973-125-328-2